

Poznań, 28 lutego 2018 r.

**Stanowisko Rady Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM
ws. *Projektu ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce* z dn. 22.01.2018**

Rada Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM po zapoznaniu się ze zmienionym *Projektem ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce* opublikowanym 22 stycznia 2018 r. podtrzymuje swoje zasadnicze zastrzeżenia dotyczące projektu wyrażone w piśmie z października 2017 r. komentującym pierwszą wersję *Projektu*. Z przykrością zwracamy na wstępie uwagę na fakt, iż dialog ze środowiskiem akademickim jest wciąż jedynie pozorowany, drobne korekty nie stanowią odpowiedzi na głosy krytyczne płynące z wielu środowisk uniwersyteckich, a dotyczące założeń fundujących cały *Projekt*. Jednocześnie publicznie podtrzymywany jest nieprawdziwy obraz rzekomej zgody ogółu wspólnoty naukowej w Polsce na główne rozwiązania strukturalne zawarte w *Projekcie*.

W kolejnym proponowanym kształcie *Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce* zawiera wciąż dwa kardynalne błędy systemowe, bez których korekty żaden z członków Rady nie wyraża poparcia dla *Projektu*. Z tego powodu ponownie zgłaszamy postulat jego systemowej korekty, a nie uwagi do poszczególnych propozycji (ich wykaz znalazł się w poprzednim piśmie Rady).

Jednomyślny sprzeciw całej Rady wywołały założenia *Projektu ustawy* dotyczące: 1) roli rady uczelni oraz 2) zniesienia podmiotowości wydziałów. Dlatego ponownie proponujemy **model pośredni** (jego założenia poniżej), który szanuje główne intencje autorów *Projektu*, a zarazem respektuje fundamentalną zasadę autonomii uniwersytetu oraz tradycyjną podmiotowość wydziałów.

Rada uczelni jako jej nowy organ jest w naszej opinii niepotrzebnym pomnożeniem instytucji akademickich, choć nasze zrozumienie budzi chęć zapewnienia stałego kontaktu władz ze środowiskami pozaakademickimi. W projektowanym kształcie rada uczelni powiela jednak wzór rad w instytucjach biznesowych, a przede wszystkim pozostaje w jednoznacznej sprzeczności z zasadą autonomii uniwersytetów, gdyż z udziałem osób spoza wspólnoty

akademickiej ingeruje w proces wyboru władz uczelni. Zgłaszany poniżej model pośredni sytuuje się między dotychczasowym konwentem seniorów oraz typową radą biznesową.

Niepojęta pozostaje dla wszystkich członków Rady WFPiK uparcie podtrzymywana propozycja zniesienia podmiotowości wydziałów i przesunięcia wszystkich uprawnień decyzyjnych do centrali uniwersyteckiej. Zamiast dotychczasowej demokracji uniwersyteckiej proponuje się autokratyzm oraz centralizm. Zlekceważone zostają umiejętności organizacyjne wydziałów, ich kompetencje naukowe dotyczące m.in. prowadzenia procedur awansowych i kształcenia doktorantów, a także zniszczone zostaje poczucie sprawczości każdego pracownika, tj. przekonanie, że może on cały czas skutecznie wpływać na środowisko swej pracy. Tylko szeroko rozumiany demokratyczny ustrój uczelni z demokratycznie zarządzanymi wydziałami zapewnia stałe zaangażowanie pracowników w los wydziału, a w konsekwencji całego uniwersytetu. Wreszcie planowana anihilacja podmiotowości wydziałów, ich rozerwanie i przysposobienie do przyszłych społeczności skupionych wokół – nie ma żadnej wątpliwości, że zmiennie określanych w kolejnych rozporządzeniach – dyscyplin niepokrywających się często ze strukturami wydziałowymi doprowadzi do destrukcji wydziałów jako społeczności akademickich budowanych pracowicie przez wiele dekad przez polskich uczonych. Nie przedstawiono żadnego przekonującego argumentu uzasadniającego równie nierozważny i równie szkodliwy krok legislacyjny.

Z powyższych względów chcemy również stanowczo sprzeciwić się podtrzymywaniu i powtarzaniu w *Uzasadnieniu projektu ustawy...* rażąco niesprawiedliwej wobec wieloletnich osiągnięć wydziałów opinii, wedle której „upodmiotowienie podstawowych jednostek organizacyjnych w zakresie kluczowych uprawnień (prowadzenie studiów wyższych, studiów doktoranckich oraz nadawanie stopni) oraz ewaluacji działalności naukowej, skutecznie ogranicza możliwości efektywnego zarządzania uczelnią”.

Całkowicie nie zgadzamy się z tą argumentacją – to właśnie owo upodmiotowienie pozwala na efektywne zarządzanie, którego zasadę stanowi demokratyczny model zarządzania jako współrzędzenia. Model ten jest niezbędny w instytucji, której podstawowe i ewoluujące cele muszą formułować wszyscy jej członkowie – uczeni określający potrzeby wynikające z odkrywanej przez nich nowej wiedzy. Nigdy nie będzie tego w stanie uczynić jakikolwiek menadżer, jego rola w związku z tym nie powinna wykraczać poza funkcje pomocnicze spełniane obecnie przez kanclerzy oraz kvestorów uczelni.

Dlatego proponujemy model pośredni, który składa się z 5 założeń:

1. Zostaje powołana Rada uczelni, ale nie wybiera ona rektora ani nie wskazuje kandydatów na rektora, gdyż prawo do kandydowania jest prawem każdego samodzielnego pracownika naukowego; w radzie zasiada mniej niż 50 % osób spoza uczelni.
2. Rektor nie wybiera kierowników wydziałów i instytutów, dokonuje się to, jak dotąd, w formie demokratycznych wyborów.
3. Przewody profesorskie prowadzone są przez senat i komisje senackie (a nie przez projektowaną Radę Doskonałości Naukowej), a przewody habilitacyjne i doktorskie przez wydziały.
4. Funkcjonuje system podwójnej ewaluacji: ewaluacja dyscyplin, od której uzależniony jest strumień finansowy (przekazywany do dyspozycji rektora); ewaluacja jednostek, od której uzależniony jest strumień finansowy dla wydziałów (ta ewaluacja byłaby odpowiednikiem dotychczasowej oceny parametrycznej).
5. Szkoły doktorskie pozostają na wydziałach, obligatoryjna jest interdyscyplinarność programów studiów doktorskich.

Rada Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM proponuje ten model pośredni jako **możliwość rzeczywistego porozumienia autorów Projektu ustawy o szkolnictwie wyższym i nauce ze społecznościami wydziałów**. Przypominamy, że na forach kolejnych konferencji naukowych podczas prac na *Projektem ustawy* (także podczas konferencji, która odbyła się w Poznaniu) konsekwentnie zgłaszany był postulat poszanowania podmiotowości wydziałów. Nie rozumiemy, dlaczego nie chciano uwzględnić tego postulatu.

Powyższe stanowisko zostało przyjęte **jednomyślnie** przez członków Rady Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej na posiedzeniu w dn. 28 lutego 2018 r.

DZIEKAN
Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej

prof. dr hab. Tomasz Mizerkiewicz
Dziekan Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej UAM
prof. zw. dr hab. Tomasz Mizerkiewicz